

OSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autorka práce: Bc. Anna Benesova (Ústav bohemistiky pro cizince a komunikace neslyšících, FF UK)

Název práce: Verbální prefixy a jejich užití v textech nerodilých mluvčích češtiny na úrovni B2

Oponent: Mgr. Svatava Škodová, Ph.D. (Ústav bohemistiky pro cizince a komunikace neslyšících, FF UK)

Diplomová práce Anny Benesove s názvem *Verbální prefixy a jejich užití v textech nerodilých mluvčích češtiny* se věnuje lingvisticky zajímavému tématu, které spočívá v analýze použití verbálních prefixů v textech tvořených nerodilými mluvčími češtiny. Analýza vychází z hypotézy, že verbální prefixy představují pro nerodilé mluvčí obtížnou část gramatického systému, který si osvojují.

Diplomová práce se zabývá problematikou užití verbálních prefixů v textech nerodilých mluvčích češtiny na úrovni B2. Cílem bylo zmapovat použití těchto prefixů a identifikovat chyby, které vznikají při jejich používání, přičemž se práce zaměřuje na výskyt jednotlivých prefixů, jejich frekvenci a typické chyby, které žáci dělají při jejich užívání. Dále se práce věnuje návrhu kompenzačních cvičení, která by mohla pomoci při výuce českého jazyka nerodilým mluvčím.

Práce je rozdělena na teoretickou a analytickou část. Teoretická část poskytuje úvod do problematiky verbálních prefixů, jejich funkce a významu v češtině. Zabývá se také otázkou významu prefixů v rámci gramatického systému českého jazyka a jejich vlivem na stavbu a modifikaci sloves. Analytická část pak na základě dat z žákovského korpusu analyzuje konkrétní případy užití prefixů a identifikuje typické chyby, jako jsou např. nesprávné používání prefixů nebo jejich zaměňování.

Výsledky ukazují, že nerodilí mluvčí mají tendenci používat jen omezený počet prefixů, přičemž nejčastěji jsou užívány prefixy *na-* a *při-* a vyskytují se problémy s chápáním významových rozdílů mezi prefixy. Zároveň se ukazuje, že chybovost je častější v případě použití dlouhých vokálů v prefixech a také u prefixů jako *u-* a *vy-*, které jsou často zaměňovány.

Koncepce práce

Koncepčně je práce dobře strukturovaná a logicky uspořádaná. Autorka začíná teoretickým rámcem, který vymezuje základní pojmy a teorii spojenou s prefixy v češtině, což je klíčové pro pochopení následujícího analytického rozboru. V teoretické části autorka nejen přehledně shrnuje dosavadní výzkumy týkající se verbálních prefixů, ale také prezentuje jejich sémantické a syntaktické funkce, což umožňuje čtenáři lépe pochopit složitosti tohoto gramatického jevu.

V analytické části práce se autorka soustředí na podrobnou analýzu užití prefixů v textech nerodilých mluvčích češtiny. Autorka důsledně dodržuje metodologii a jasně popisuje jednotlivé kroky svého výzkumu. Celková koncepce práce tedy působí promyšleně a důsledně.

Tuto část navrhuji hodnotit stupněm A.

Metodologie zpracování

Metodologicky se práce opírá o kvantitativní a kvalitativní analýzu jazykového materiálu získaného z korpusu a dalších textových zdrojů. Autorka zvolila adekvátní metodologický přístup k analýze užití

verbálních prefixů, přičemž kombinace těchto dvou metod umožňuje nejen statistické vyhodnocení výskytu prefixů, ale také hlubší kvalitativní vhled do problematiky jejich užívání.

Výzkum je založen na pečlivém výběru jazykového materiálu a aplikaci odpovídajících metod pro analýzu dat. Autorka se zabývá jak frekvenčním výskytem prefixů, tak i jejich sémantickým a syntaktickým fungováním v textech nerodilých mluvčích. Tento přístup umožňuje nejen identifikovat konkrétní problémy, se kterými se nerodilí mluvčí při používání prefixů potýkají, ale také navrhnout možné didaktické postupy pro zlepšení jejich kompetence v této oblasti.

Tuto část navrhuji hodnotit stupněm A.

Práce s odbornou literaturou

Autorka se ve své práci opírá o širokou škálu odborné literatury, která zahrnuje jak klíčové teoretické zdroje, tak i nejnovější studie zaměřené na problematiku prefixace v češtině a v dalších jazycích. Využití literatury je relevantní a její aplikace ve výzkumné části práce je přiměřená. Citace jsou v práci správně a systematicky uvedeny, což zvyšuje její odbornou hodnotu a důvěryhodnost.

Zvláště je třeba vyzdvihnout autorčinu schopnost integrovat různé teoretické přístupy do komplexního výzkumu a jejich aplikaci na konkrétní jazykový materiál. Odborná literatura je tedy nejen relevantní, ale také dobře zpracovaná a aplikovaná na výzkumný problém.

Drobnou výhradu mám k neoddělení učebnic a odborných textů v seznamu literatury.

Tuto část navrhuji hodnotit stupněm A.

Formální úroveň práce

Formální úroveň práce je na vysoké úrovni. Text je psán srozumitelně, logicky a konzistentně. Celkově je text práce čtivý a přehledný, což přispívá k její celkové kvalitě. Jazyková úroveň odpovídá danému typu textů. Text prošel pečlivou jazykovou korekturou a nevyskytují se v něm jazykové chyby.

Práce je dobře strukturovaná, jednotlivé kapitoly jsou logicky uspořádány a na sebe plynule navazují. Formální náležitosti, jako jsou obsah, seznam literatury, rejstřík a přílohy, jsou zpracovány podle akademických standardů. Tabulky, grafy a jiné vizuální prvky jsou přehledné a dobře doplňují text práce.

Tuto část práce navrhuji hodnotit stupněm A.

Závěrečné hodnocení

Diplomová práce Anny Benešové je příkladem vysoce kvalitního akademického výzkumu, který přináší nové poznatky do oblasti české lingvistiky, konkrétně do oblasti studia verbálních prefixů v textech nerodilých mluvčích. Autorka prokázala nejen hluboké teoretické znalosti v oblasti lingvistiky, ale také schopnost aplikovat tyto znalosti na konkrétní jazykový materiál a provést důkladnou analýzu.

Práce má vysokou odbornou hodnotu a představuje přínos jak pro teoretický výzkum, tak i pro praktickou výuku češtiny jako cizího jazyka. Zvolená metodologie je adekvátní a dobře zpracovaná, což

přispívá k celkové kvalitě výzkumu. Formální stránka práce je na vysoké úrovni a odpovídá akademickým standardům.

Celkově práce představuje přínosný a detailní pohled na specifickou oblast českého jazyka cizinců, která může nabídnout cenné poznatky pro oblast vyučování češtiny jako cizího jazyka.

Na základě výše uvedených skutečností doporučuji práci k obhajobě a navrhuji její ohodnocení známkou **v ý b o r n ě**.

Otázky k obhajobě

1. Otázkou je, jak jsou v užívání prefixů limitováni rodilí mluvčí. Lze předpokládat, že v oblasti užití prefixů existují velké rozdíly v jejich užití „profesionálními uživateli jazyka“ a jejich užitím v běžné mluvě. Uvažovala jste někdy o tomto?
2. Jak by bylo možné dále rozvíjet didaktické materiály pro výuku verbálních prefixů, aby lépe odpovídaly potřebám studentů na různých úrovních znalosti češtiny?
3. Jaké jsou možnosti integrace výsledků tohoto výzkumu do moderních metod výuky češtiny pro cizince, například pomocí digitálních nástrojů nebo aplikací?
4. Jak mohou být výsledky výzkumu využity k vytvoření lepších testovacích nástrojů, které by mohly přesněji identifikovat úroveň porozumění verbálním prefixům u studentů?

V Praze 1. 9. 2024

Svatava Škodová